

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 100/20

Møtedato: 24.09.2020

Dato: 13.09.2020

Arkivsaksnr: 2020/10193

«Friends of the ERC» kampanjen

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Oppropsbrev underskrevet av 19 ledende forskere og universitet
<https://friendsoftheerc.w.uib.no/files/2020/04/Open-letter-Friends-of-the-ERC.pdf>
- Kampanjesiden
<https://friendsoftheerc.w.uib.no/>
- Liste over mediedekning
<https://friendsoftheerc.w.uib.no/news/>
- Liste over «Notable supporters»
<https://friendsoftheerc.w.uib.no/notable-supporters/>
- Underskriftsside
<http://www.change.org/FriendsoftheERC>
- Lenke til video som presenterer kampanjen
<https://player.vimeo.com/video/456829598>

Saken gjelder:

Universitetet i Bergen ønsker å være mer synlig og øke sin påvirkning på den europeiske politiske arenaen i saker av strategisk betydning for universitetet og som ledd i realiseringen av dette, ble kampanjen «Friends of the ERC» initiert i april i år.

Kampanjen går ut på å sikre et sterkt og uavhengig ERC i det neste europeiske rammeprogrammet for forskning og innovasjon, Horisont Europa.

Styret får i det følgende en gjennomgang av hvorfor universitetet fant det nødvendig å starte kampanjen, hva den har gått ut på og hvilke resultater den har oppnådd. Saken vil vise at kampanjen har oppnådd underskrifter fra over 21.800 personer fra 112 land og nådd bredt ut i media, hvor mediehus som BBC News, Politico, Die Zeit og Politiken har skrevet om eller publisert artikler om UiB og kampanjen.

Forslag til vedtak:

Styret tar saken til orientering.

Kjell Bernstrøm
Universitetsdirektør

13.09.2020/Åre Straume/Benedicte Løseth (avd. dir)

Vedlegg:

1. Saksframstilling

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
100/20

Møtedato:
24.09.2020

Arkivsaksnr:
2020/10193

«Friends of the ERC» kampanjen

Bakgrunn

Universitetet i Bergen ønsker å ta en mer aktiv og synlig rolle på den europeiske politiske arenaen for å påvirke saker av strategisk betydning for universitetet. Det er viktig for universitetet å ha denne rollen, dels fordi det virker positivt inn på universitetets omdømme og dels fordi det gir universitetet innpass i prosesser og beslutninger som påvirker universitetets muligheter for finansiering.

EU er et åpent system med beslutningsprosesser som følger faste sykluser. En av disse syklusene er budsjettprosessen, hvor Europakommisjonen (Kommisjonen), Rådet for den Europeiske Union (Rådet på stats- og regjeringssjefs nivå) og Europaparlamentet (EP) sammen beslutter EUs syvårige langtidsbudsjett (MFF – Multi-annual Financial Framework). Det neste langtidsbudsjettet skal være fra 2021-2027 og deri besluttes det bl.a. hvilke midler som blir allokert til EUs neste rammeprogram for forskning og innovasjon, Horisont Europa.

Etter at langtidsbudsjettet er besluttet, vil den interne budsjettfordelingen for hvert program (heriblant Horisont Europa) bli besluttet. For Horisont Europa programmet besluttes dette av Kommisjonen sammen med det ansvarlige EU ministerrådet (i dette tilfellet er det Konkurransenevnerådet hvor bl.a. EUs ministre med ansvar for forskning og innovasjon sitter) og den relevante komité i Europaparlamentet (i dette tilfellet ITRE komitéen).

Det Europeisk forskningsråd (ERC – European Research Council) er en del av rammeprogrammet og ble opprettet i 2007 under det daværende FP7. Det var unikt i sitt slag, og kjennetegnes av total uavhengighet av alle former for politisk styring (kun budsjettet besluttes av det politiske nivå), det har en egen dedikert implementeringsstruktur (ERC Executive Agency) og det har kun vitenskapelig kvalitet som utvelgelseskriterium og forskningsmidlene gis til individuelle forskere. Videre er det ingen temabegrensninger (bottom-up) og det tar risiko ved å gi midler til høyrisiko prosjekter som pusher grensene for dagens forskning innenfor alle vitenskapelige felt. Sluttelig har ERC satt gullstandarden på verdensplan for internasjonal fagfellevurdering.

Det er ingen tvil om at de prosjektene som er blitt finansiert av ERC har hatt stor impact og drevet vitenskapen fremover. ERC finansierte prosjekter er blant de mest toppsiterede i verden og har den høyeste publiseringsfrekvens blant rammeprogramfinansierte prosjekter. I ex-post evalueringen av ERC prosjekter i perioden 2015-2019, er over 70% av prosjektene ratet som enten å ha bidratt til «Scientific breakthrough» eller «Major scientific advance». Og blant Horisont 2020 programmets delprogrammer er ERC det programmet som har flest IPR søknader.

ERC sitt budsjett har vokst både gjennom FP7 og Horisont 2020, men det har ikke vokst i takt med behovet for denne type finansiering på europeisk plan. I perioden 2012-2019 har ca. 3600 prosjektsøknader fått karakteren A og ikke fått finansiering fra ERC fordi det ikke er tilstrekkelig med midler i ERCs budsjett.

En lav suksessrate, spesielt når den er så lav at de prosjektene som vurderes til karakteren A heller ikke er garantert finansiering, medfører at ERC risikerer å uthules ved at de beste forskerne ikke lenger ser poenget i å søke midler fra ERC, hvilket kan føre til den situasjonen at ERC ikke lenger er en europeisk konkurransearena for verdens beste forskere.

Det er derfor imperativt at ERC sikres et budsjett som er stort nok til å holde suksessratene oppe på et akseptabelt nivå. Vurderingen fra ERC selv er - som minimum - et budsjett gjennom den neste syvårsperioden (2021-2027) tilsvarende budsjettet i utgangsåret av Horisont 2020. I utgangsåret av Horisont 2020 har ERC et budsjett på i underkant av 2,4 milliarder EUR, hvilket vil si at ERC burde ha et budsjett på ca. 16,6 milliarder EUR over hele den neste budsjettperioden. I forhandlingsutspillene fra Europakommisjonen og Rådet ligger ERC an til å få et langt lavere budsjett.

Universitetet i Bergen så tidlig at det var få stemmer på den europeiske scenen som aktivt forsvarte et sterkt og uavhengig ERC – og besluttet på denne bakgrunn å initiere kampanjen «Friends of the ERC», som hadde som formål å sikre et sterkt og uavhengig ERC i Horisont Europa, herunder først og fremst et budsjett som er stort nok til å kunne finansiere en større andel av de ERC prosjektsøknadene som evalueres til karakteren A. Kampanjen retter seg både mot å sikre et større budsjett til hele forsknings- og innovasjonsprogrammet og mot å sikre et større budsjett til ERC internt i programmet, med en større vektning av det siste momentet.

Kampanjen består av et oppropsbrev stilet til presidentene for EUs tre institusjoner (Kommisjonen, Rådet og EP) som ble signert av UiBs rektor sammen med rektorene for alle de store norske universitetene samt Københavns universitet, Uppsala universitet, Karolinska Institutet, Helsinki Universitet og noen av rektorene for institusjonene i universitetsalliansen Arqus. Brevet er også underskrevet av flere tidligere og nåværende medlemmer av ERCs vitenskapelige råd samt av flere nobelprisvinnere.

Når brevet var ferdig og underskrevet av de 19 initielle underskrivere, startet en online kampanje for å samle bred støtte. Til formålet ble det utviklet en visuell profil, en kampanjehjemmeside, Twitter-, LinkedIn- og Facebookprofiler. Det ble i perioden april 2020 til september 2020 sendt over 10.000 e-poster til organisasjoner, bedrifter, universiteter, forskningsinstitutter, politikere, beslutningstakere og enkeltpersoner, herunder flere tusen ERC grantees. Twitterkontoen har på under 6 måneder fått 2000 følgere blant akademikere, ledere og journalister, og stort engasjement. Kampanjen satset mindre på Facebook og LinkedIn.

Kampanjen har resultert i over 21.800 underskrifter fra 112 forskjellige land, fra 57 forskjellige europeiske universiteter, 4 europeiske universitet paraplyorganisasjoner, 33 europeiske organisasjoner, fond, og vitenskapsakademi samt 33 europeiske forskningsinstitutter. Blant enkeltforskere som har støttet kampanjen er det bl.a. 14 nobelprisvinnere, 7 Kavliprisvinnere, 2 Holbergprisvinnere, 1 Field medalist samt flere forskere med andre vitenskapelige utmerkelser. Blant EUs beslutningstakere har 5 medlemmer av Europaparlamentet underskrevet kampanjen.

Mediedekningen har også vært stor i form av intervjuer, kronikker og omtaler av kampanjen i norske og europeiske medier. Saken er blitt dekket i forskningsrelaterte medier som for eksempel Khrono, Tidningen Curie, University World News, Forskningspolitikk, Forschung und Lehre, Times Higher Education, Research Professional News samt Science|Business.

Utover dette har «ordinære medier» dekket saken eller publisert artikler om den, eksempelvis Der Standard, Die Zeit, BBC News, Politico, Morgenbladet og Politiken,

Samtidig har det vært gjennomført en pressekonferanse på ESOF 2020 i Trieste om kampanjen og en sesjon på Europakommisjonens Research and Innovation Days i Brussel.

Kampanjens brev og underskrifter er sendt til presidentene for de tre EU-institusjoner og med kopi til Tysklands kansler Angela Merkel, samtlige medlemmer av ITRE komitéen i Europaparlamentet og til ministre med ansvar forskning og innovasjon i de 27 EU medlemslandene.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Kampanjen har gitt Universitetet i Bergen en bred profilering og en plattform til å bli hørt gjennom medier, ved store arrangementer og gjennom den kontakten som universitetet har hatt med viktige beslutningstakere i det europeiske landskapet.

Viktigst av alt er at den har vært med å gi legitimitet til ERCs midlertidige president Jean-Pierre Bourguignon i den kampen han fører for å sikre et større budsjett til forskning generelt og til ERC spesielt i EUs neste budsjettperiode. Han har brukt «Friends of the ERC» og kampanjens mange underskrifter i sin argumentasjon med alle han har vært i kontakt med, herunder i høringer i Europaparlamentets ITRE komité og budsjettkomitéen, hvor han også nevnte Universitetet i Bergen som leder av kampanjen.

Denne type strategisk påvirkningsarbeid på EU nivå har universitetet ikke gjennomført tidligere, men støtten og resultatene viser at et universitet utenfor EU både kan og bør engasjere seg for å være med å sikre best mulige rammevilkår for forskning og innovasjon i Europa.

13.09.2020/Are Straume/Benedicte Løseth (avd. dir)